

Природа на службі здоров'я

Свіртуальний перегляд
літератури

© НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ЗДМУ, 2021

*Кожна рослина дарована
нам природою на благо,
а завдання людини -
правильно зрозуміти її призначення*

На перегляді представлені видання з фонду наукової бібліотеки
Запорізького державного медичного університету
для кафедри фармакогнозії, фармакології та ботаніки
за розділами:

1. Рідкісні видання

2. Енциклопедії та
довідники

3. Ліси навколо нас

4. Фармакогнозія

5. Фітотерапія

6. Траці викладачів
ЗДМУ

7. Фахова періодика

«Рідкісні видання» ХІХ - початку ХХ століття.

Гофманъ, К. Ботанический атласъ : по системе Де-Кандоля / К. Гофманъ; под ред. Н. А. Монтеверде. - 2-е изд., испр. и доп. - СПб. : Издание А.Ф. Девриена, 1899. - 264 с.

У фондi бiблiотеки ЗДМУ є ботанiчний атлас за ред. М. А. Монтеверде.

Микола Августович Монтеверде (1856-1929) - ботанiк, закінчив курс в Санкт-Петербурзькому унiверситетi, фахiвець в областi фiзiологiї рослин, був головним ботанiком Императорського С.-Петербурзького ботанiчного саду. Книга Н. А. Монтеверде стала атласом флори. До неї увiйшли рослини, типовi як для європейської частини Росiйської iмперiї, так i для її околиць, наприклад, Кавказу, Сибiру або Туркменiї.

Рис. 1. Ломоносъ прямой 2. Василецистикъ голубковой. 3. Сонъ.
4. Горчицѣтъ красной. 5. Мышехвостикъ. 6. Лютикъ пѣдкій.

Рис. 18. Водная лилія. 19. Куошишка желтая. 20. Макъ
самосѣйка. 21. Рогачъ. 22. Чистотѣль. 23. Дымлянка.

RADIX
PREGADJANAE CARTHAGINAE

PERICLIARUM QUAE ANNUATAE
MAJUBIK

DESIGNATA
ET FIGURAE MUSEI HISTORICAE
VNIERSITATIS

IN VESTIBULO
MUSEI HISTORICAE VNIERSITATIS
S. PETERSBURGAE

K. ГОРМАНЪ

БОТАНИЧЕСКІЙ АТЛАСЪ

ИЗЪ СЪНОВЪ Д-РА КАРЛОВА

ИЗДАВАЕМЫЙ ПОДЪ РЕДАКЦІЕЮ
Д-РА ПЕТРА ПЕТРОВИЧА КАРЛОВА

СЪ ВЪСПОМОЩІЕМЪ И ДОПОЛНЕНІЕМЪ
УЧЕНИКОВЪ ЕГО

И. А. МОНТЕВЕРДЕ,

ПРОФЕССОРА
ИЗДАТЕЛЬ

САНКТЪ-ПЕТЕРБУРГЪ

ВЪ СТОЛБЦАХЪ

С. ПЕТЕРБУРГЪ
ВЪ СТОЛБЦАХЪ
1880

Handwritten: 2. 1880

Handwritten: Курсы

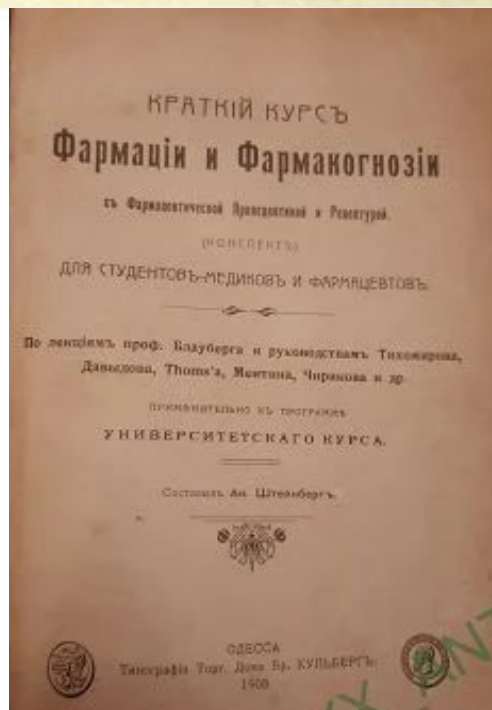
СИСТЕМАТИКИ.
РАСТЕНИЙ

Handwritten: Составленъ по лекціямъ
проф. Пинера и Вагнера

Handwritten: 2
къ 18 $\frac{16}{87}$ к.

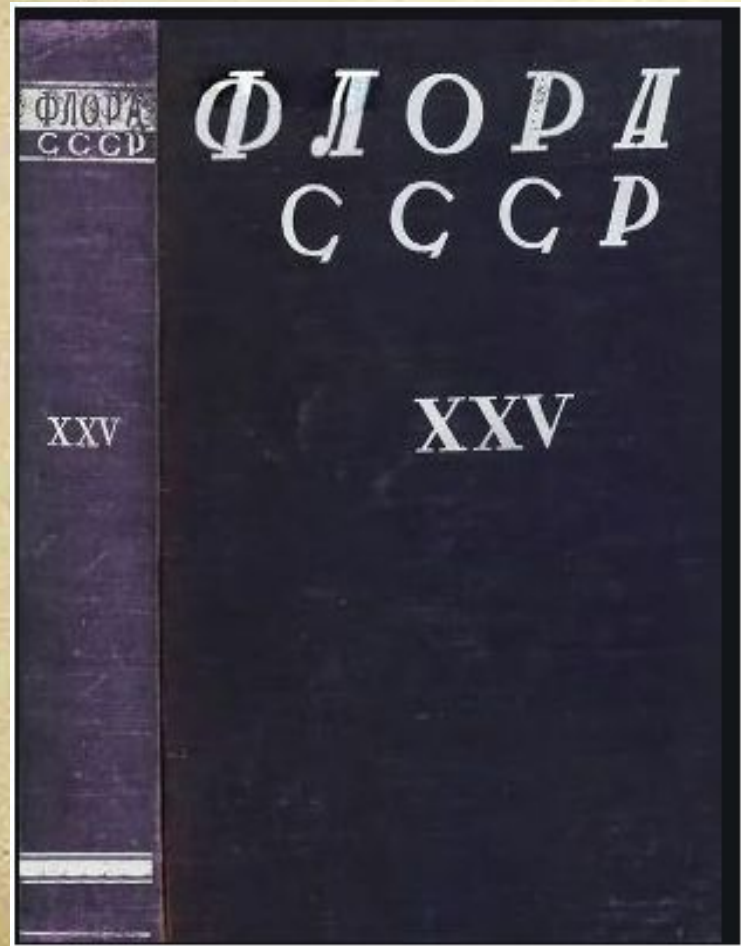

Марголинъ Д.М. Курсъ фармакогнозиі : для студентов и фармацевтовъ / Д.М. Марголинъ. - Петербургъ ; К. : Книгоизд-во Сотрудникъ, 1911. - 103 с : съ 169 рис. въ тексте. - Алф. указ.: с. 181-184.

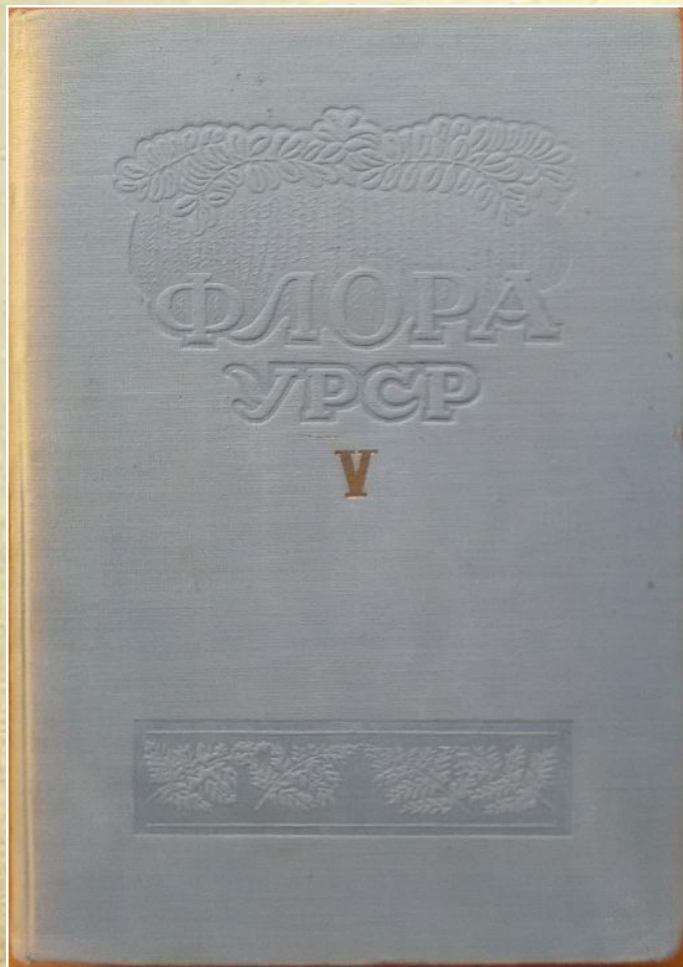
Штейнбергъ А. П. (врачъ и провизоръ). Краткій курсъ фармаціи и фармакогнозиі : съ фармацевтической пропедевтикой и рецептурой : для студентовъ-медиковъ и фармацевтовъ / А. П. Штейнбергъ. - 2-е изд., доп. и испр. - Одесса : Типографія Культура, 1906

Флора СССР В 30 т. Т. 25 / гл. ред. В.Л. Комаров ; Ботан. ин-т АН СССР. - М. : Изд-во АН СССР, 1959. - 630 с.

“Флора СРСР”- 30-томна фундаментальна колективна праця радянських ботаніків, яка видавалася протягом 30 років (1934-1964) та містить вперше виконані російською мовою описи всіх дикорослих вищих рослин, які ростуть на території Радянського Союзу, відомості їх морфології, систематики, географічного поширення, умови існування, а також ключі для визначення рослин і монографічні обробки багатьох таксонів

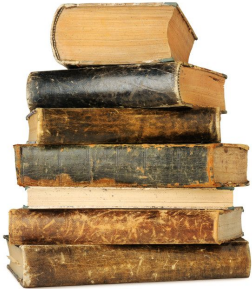
Флора УРСР : енциклопедія. У 12 т. Т. 5 /
АН УРСР, Ін-т ботаніки ; гол. ред. М.І. Котов.
- Київ : Изд-во АН УССР, 1953. - 528 с.

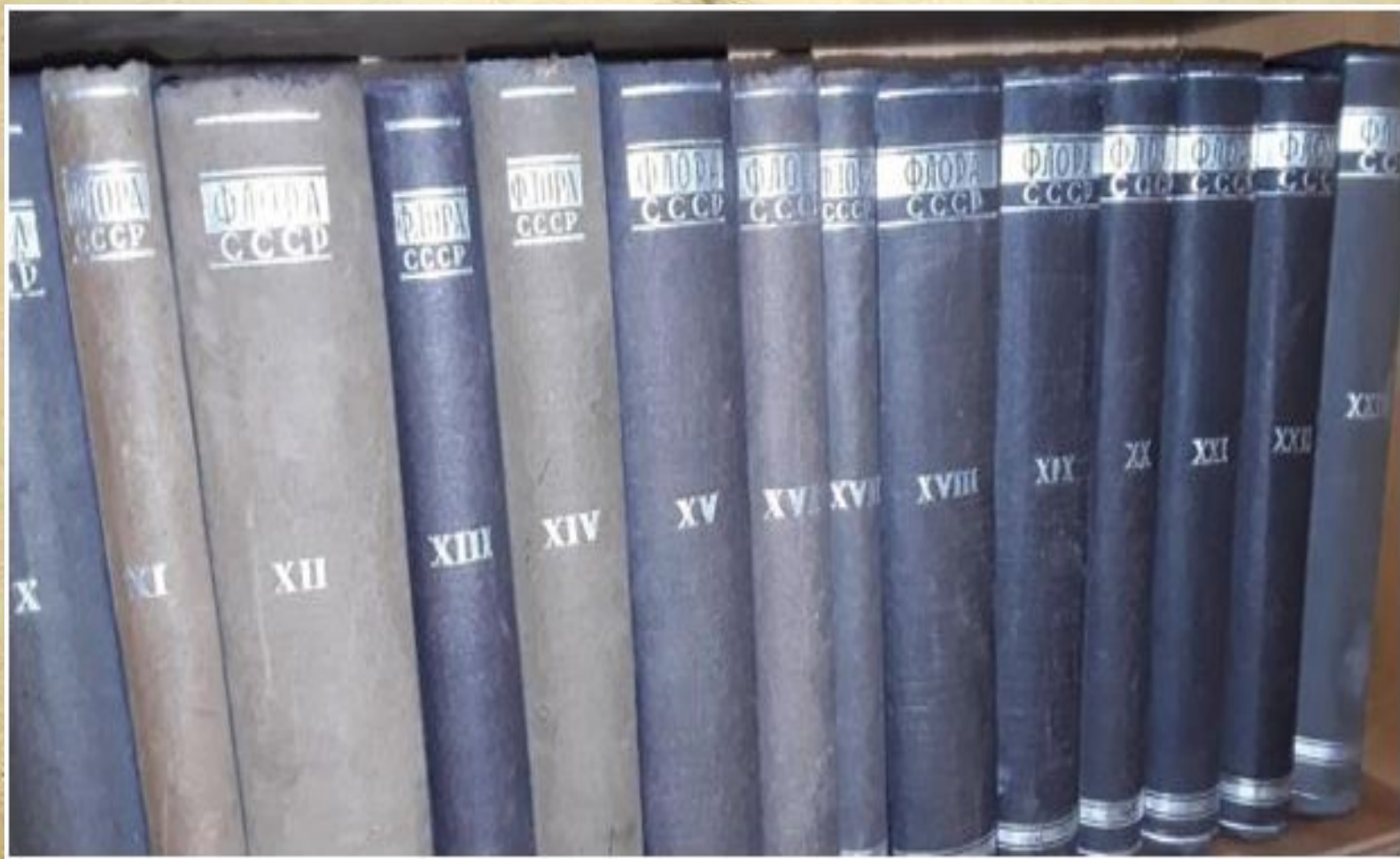
Флора УРСР» — монументальне зведення систематичних, географічних, практичних відомостей і знань про всіх представників флори на теренах України, опрацьоване й видане Інститутом ботаніки АН УРСР у 12 томах у 1938–1965 роках. Ініціатором цього видання й автором першого тому був Олександр Фомін (у цьому томі вміщена серед інших напрямна для наступних ботаніко-географічних дослідів праця Євгена Лавренка: «Характеристика ботаніко-географічних районів УРСР»)

На сайті бібліотеки ЗДМУ

представлено каталог рідкісних та цінних видань, що є у наявності у бібліотеках Запорізького державного медичного університету (ЗДМУ), НУ "Запорізька політехніка", Запорізького Національного університету (ЗНУ) та відділі обслуговування Інженерного інституту ЗНУ НБ ЗНУ (ІІ ЗНУ)

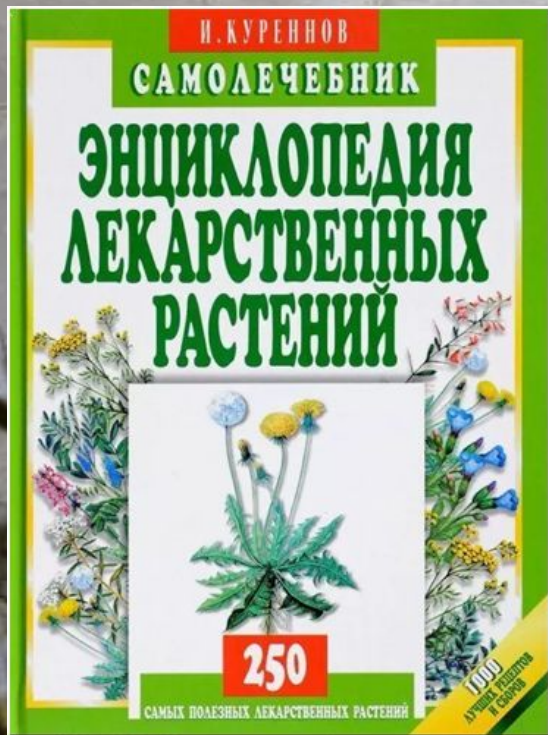
Корпоративна база даних рідкісних та цінних видань

Довідники та енциклопедії

Куреннов, И. Энциклопедия лекарственных растений. Самолечение : энциклопедия / И. Куреннов. - 2-е изд., испр. и доп. - М. : Мартин, 2008. - 383 с.

Мазнев, Н. И. Большая энциклопедия высокоэффективных лекарственных растений : энциклопедия / Н.И. Мазнев. - М. : Эксмо, 2008. - 608 с. - (Красота и здоровье)

Полная энциклопедия народной медицины : справочное издание. В 2 т. Т. 2. - М. : АНС: ОЛМА-пресс, 1998. - 798 с.

Кортиков, В. Н. Полная энциклопедия лекарственных растений : энциклопедия / В.Н. Кортиков, А.В. Кортиков. - Ростов н/Д : Проф-Пресс, 2005. - 800 с. - (Домоводство).

Корсун, В. Энциклопедия фитотерапии : Травы жизни профессора Корсуна : энциклопедия / В. Корсун, Е. Корсун. - М. : Центрполиграф, 2007. - 443 с.

Кархут, В. В. Ліки навколо нас : справочное издание / В.В. Кархут. - 3-є вид. - Київ : Здоров'я, 1993. - 232 с.

Мартынов, С. М. Домашнее целительство : сборник / С.М. Мартынов, Т.М. Минеджян. - М. : Багира, 1996. - 336 с. - (Сборник по народной медицине и нетрадиционным способам лечения).

Минеджян, Геворк Зареевич. Рецептурный справочник : справочное издание. В 2 ч. Ч. 1 / Г.З. Минеджян, З.Г. Минеджян. - М. : Багира, 1996. - 304 с. - (Сборник по народной медицине и нетрадиционным способам лечения).

Минеджян, Геворк Зареевич. Рецептурный справочник : справочное издание. В 2 ч. Ч. 2 / Г.З. Минеджян, З.Г. Минеджян. - М. : Багира, 1996. - 352 с. - (Сборник по народной медицине и нетрадиционным способам лечения).

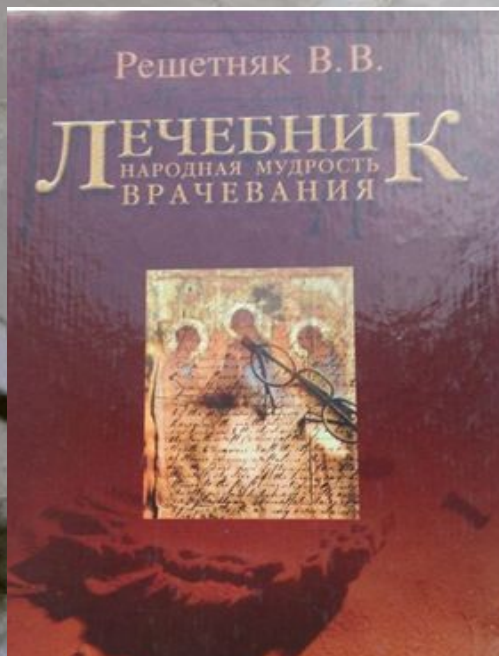

Кортиков, В. Н. Секреты целебных трав :
Популярная энцикл. В 2 т. Т. 1. Травы / В.Н.
Кортиков, А.В. Кортиков. - Мн. : Белмаркет, 1995. -
544 с

Популярна енциклопедія "Секреты целебных трав" складається з 2 частин і присвячена застосуванню засобів народної медицини. В першу частину книги "Травы" входить ботанічний опис семисот рослин.

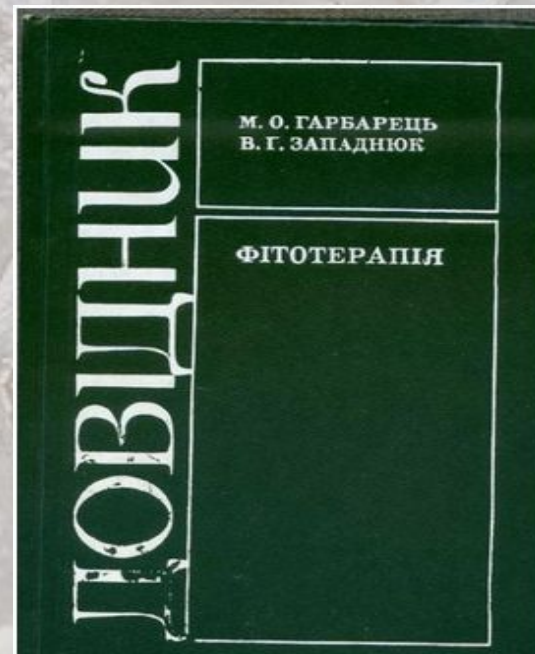
У другому томі "Рецепты" розташований фітотерапевтичний рецептурник на 130 найменувань захворювань та 3500 рецептів до них, тобто майже все, чим володіє народна мудрість для усунення того чи іншого захворювання.

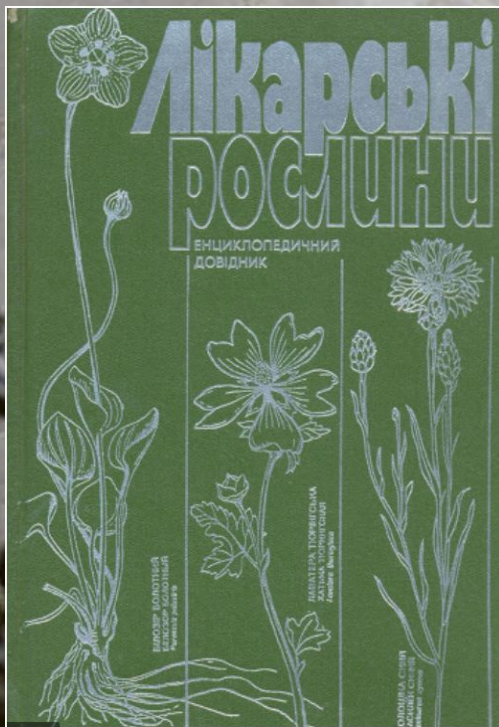
Решетняк, В. В. Лечебник "Народная мудрость врачевания" : справочное издание / В.В. Решетняк, Е.В. Решетняк, И.В. Цигура. - Харьков : Крук, 2003. - 544 с.

Лекарственные растения : Энциклопедия / Сост. И.Н. Путырский, В.Н. Прохоров. - 2-е изд., стер. - Мн. : Кн. дом, 2005. - 656 с. - (Мир энциклопедий).

Гарбарець, М. О. Фітотерапія : довідник / М.О. Гарбарець, В.Г. Западнюк. - Київ : Вища шк., 1987. - 320 с.

Лікарські рослини : Енцикл. довід. / За ред. А.М. Гродзінського. - Київ : Голов. ред. УРЕ, 1990. - 544 с.

Атлас ареалов и ресурсов лекарственных растений СССР / П.С. Чиков и др. - М. : Б. И., 1983. - 340 с.

Чопик, Владимир Иванович. Дикорастущие полезные растения Украины : Справочник / В.И. Чопик, Л.Г. Дудченко, А.Н. Краснова ; АН УССР, Ин-т ботаники им. Н.Г. Холодного. - Київ : Наук. думка, 1983. - 398 с.

БОЛЬШАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ

Самое полное современное издание

Более 2000 целебных сборов
и проверенных веками рецептов

Богатейшие,
противораковые,
противомикробные,
калорийные, противоревматические,
противогрибковые, тонизирующие,
услаивающие средства

Необходима в каждом доме

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ
НАРОДНОЙ
МЕДИЦИНЫ

Светлана
Ильина

Двенадцать месяцев здоровья

январь-июнь

"МЕДИЦИНА"

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ
НАРОДНОЙ
МЕДИЦИНЫ

Светлана
Ильина

Двенадцать месяцев здоровья

июль-декабрь

"МЕДИЦИНА"

ЛЕКАРСТВЕННЫЕ РАСТЕНИЯ официальной и народной медицины

300 статей о растениях

Применение в научной
и народной медицине

Приготовление
лекарственных препаратов
в домашних условиях

Чухно, Т. Большая энциклопедия лекарственных растений : более 2000 лекарств. растений, целебных сборов и проверенных веками рецептов / Т. Чухно. - М. : Эксмо, 2007. - 1024 с.

Ильина С.И. Двенадцать месяцев здоровья : в 2 кн. / С. И. Ильина. - 2-е изд., испр. - Київ : Медицина.

Кн. 1 : Январь-июнь. - 2005. - 304 с. - (Энциклопедия народной медицины)

Ильина С.И. Двенадцать месяцев здоровья : в 2 кн. / С.И. Ильина. - 2-е изд., испр. - Київ : Медицина. Кн. 2 : Июль-декабрь. - 2005. - 320 с.

Носова, А. М. Лекарственные растения официальной и народной медицины : справочное издание / А.М. Носова. - М. : Эксмо, 2005. - 800 с.

Липчатка гусиная
(гусиные лапки)

Лещая
сафлоровидная
(маралий корень)

Лилия
кудреватая
(саранка)

Листяница
сибирская

Ластови́с
лекарственный

Лен культурный
(обыкновенный)

Лимонник
китайский

Лобелия
вадугая

Латук молодой
татарский

Лещина
обыкновенная
(лесной орех)

Липа
сердцевидная

Ложечница
лекарственная

Сафонов, Н. Н. Полный атлас лекарственных растений / Н.Н. Сафонов. - М. : Эксмо, 2008. - 312 с.

Морозюк, С. С. Трав'янисті рослини України : атлас-визначник / С.С. Морозюк, В.В. Протопопова. - Тернопіль : Навчальна книга- Богдан, 2007. - 216 с.

Сафонов, Николай Николаевич. Домашняя энциклопедия полезных растений : монография / Н.Н. Сафонов. - М. : Транспорт, 1995. - 239 с.

Лавренова, Г. В. Травы, дарующие здоровье :
Справочник / Г.В. Лавренова. -
Донецк : Донеччина, 2001. - 447 с.

Молодожникова, Людмила Михайловна. Лесная косметика :
Справ. пособие / Л.М. Молодожникова, О.С.
Рождественская, В.Ф. Сотник. - М. :
Экология, 1991. - 333 с. -
(Библиотечная серия).

Протасеня, Н. И. Лекарственные сборы :
600 рецептов лечения наиболее
распространенных болезней
лекарственными растениями :
справочное издание / Н.И. Протасеня,
Ю.В. Василенко. - Симферополь :
Таврида, 1992. - 352 с.

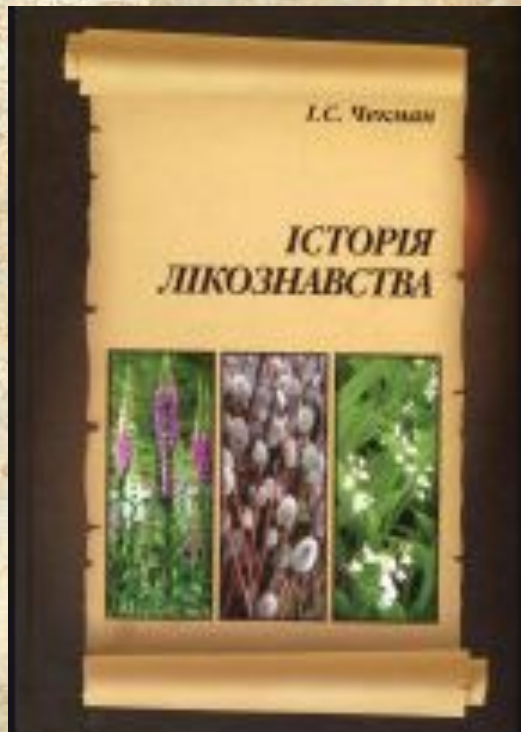
A still life composition featuring a vase of cherry blossoms, a stack of books, and a rolled-up scroll with tassels. The scene is set against a warm, textured background. The text is overlaid on the right side of the image.

ΛΙΚΗ
ΗΑΒΚΟΛΟ ΗΑΣ

Кузнецова, Мария Алексеевна.
Сказания о лекарственных
растениях / М.А. Кузнецова, А.С.
Резникова. - М. : Высш. шк.,
1992. - 272 с.

Чекман, І. С. Історія
лікознавства : навч. посіб. / І. С.
Чекман ; рец.: І. М. Трахтенберг,
Д. С. Волох. - Київ : Задруга,
2014. - 256 с.

Заупе, Ю. Природа - наш доктор
: Лечение лекарственными
растениями : Пер. с нем. / Ю.
Заупе. - М. : КРОН-ПРЕСС, 1994.
- 304 с.

У Вэй Синь. Целительная сила растений : монография / Вэй Синь У; Вэй Синь У. - СПб. : Нева, 2002. - 256 с.

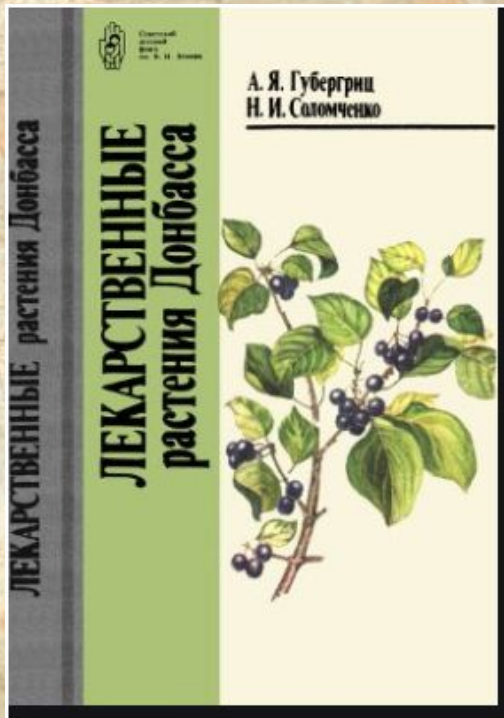
Жадан, Максим Максимович. Аптека в лесу : Очерки о зеленых друзьях / М.М. Жадан. - 4-е изд., доп. - Симферополь : Таврия, 1979. - 160 с.

У Вэй Синь. Целительная сила дерева : монография / Вэй Синь У; Вэй Синь У. - СПб. : Нева, 2002. - 192 с.

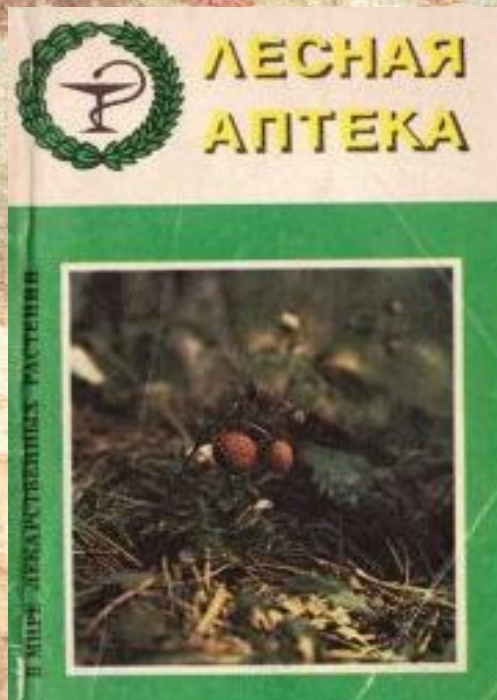
Єлін, Ю. Я. Наші зелені скарби :
монографія / Ю.Я. Єлін. - Київ :
Рад. шк., 1986. - 208 с.

Губергриц, А. Я. Лекарственные
растения Донбасса :
монографія / А.Я. Губергриц, Н.
И. Соломченко. - 5-е изд. испр. и
доп. - Донецк : Донбасс, 1990. -
280 с.

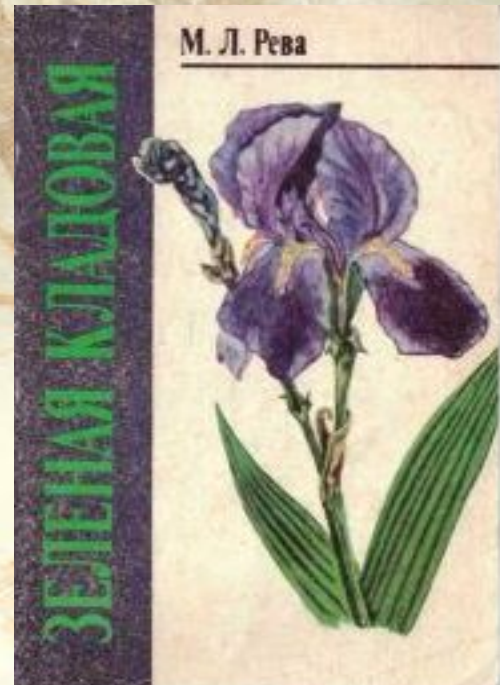
Довженко, В. Р. Растения
служат человеку : Справ. / В.Р.
Довженко, А.В. Довженко. -
Симферополь : Таврия, 1991. -
368 с. - (Охрана окружающей
среды)

Лесная аптека : В мире лекарств. растений / Сост. Л.И. Бариновой, В.А. Алексеева. - Харьков : Регион. отд-ние САДПР, 1991. - 190 с.

Клименко, С. В. Айва обыкновенная : монография / С.В. Клименко ; АН Украины, Центр. ботан. сад им. Н.Н. Гришко. - Київ : Наук. думка, 1993. - 288 с.

Рева, Михаил Лукич. Зеленая кладовая : Лекарств. растения : Справочник / М.Л. Рева. - Донецк : Донбасс, 1991. - 149 с.

Завражнов, В. И. Лекарственные растения : Лечебное и профилактическое использование : монография / В. И. Завражнов. - 4-е изд., испр. и доп. - Воронеж : Изд-во ВГУ, 1993. - 480 с.

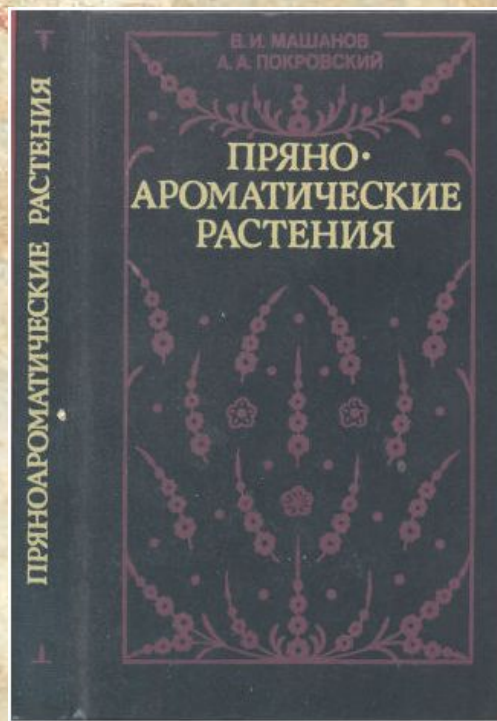
Кархут, В. В. Жива аптека : монография / В.В. Кархут. - Київ : Здоров'я, 1992. - 312 с.

Памуков, Димитр Петров. Аптека живої природи : монография / Д. П. Памуков, Х.З. Ахтарджиев. - Київ : Урожай, 1991. - 304 с.

Саратников, А. С. Родиола розовая
- ценное лекарственное растение :
золотой корень / А. С. Саратников,
Е. А. Краснов. - Томск : Изд-во ТГУ,
1987. - 254 с.

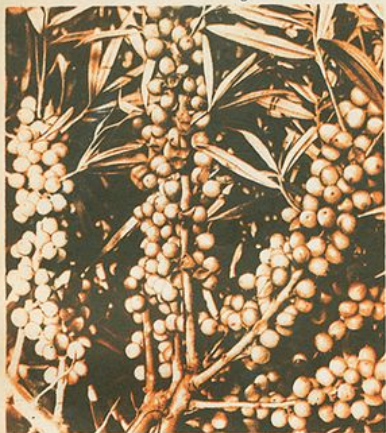

Машанов, Василий Иванович.
Пряноароматические растения :
монография / В.И. Машанов, А.А.
Покровский. - М. : Агропромиздат,
1991. - 287 с

Саратников, А. С. Золотой корень :
(Родиола розовая) / А.С. Саратиков.
- 2-е изд., перераб. и доп. - Томск :
Изд-во ТГУ, 1974. - 154 с.

И. И. Матафонов

ОБЛЕПИХА

Матафонов, Иннокентий Иванович. Облепиха : (Влияние на организм животного) / И.И. Матафонов ; Отв. ред. Л.Л. Хунданова. - Новосибирск : Наука, 1983. - 165 с.

А.Г.ДУДЧЕНКО, В.В.КРИВЕНКО

**ПИЩЕВЫЕ
РАСТЕНИЯ-
ЦЕЛИТЕЛИ**

Дудченко, Любовь Григорьевна. Пищевые растения-целители: монография / Л.Г. Дудченко, В.В. Кривенко. - Київ : Наук. думка, 1988. - 270 с.

42.14
Г27

И.Н.Гегельский

ЖЕНЬШЕНЬ

Гегельский, Иван Никифорович. Женьшень : монография / И.Н. Гегельский. - 2-е изд. - Київ : Урожай, 1992. - 72 с.

Носаль, І. М. Від рослини - до людини : Розповіді про лікувальні та лікарські рослини України / І.М. Носаль. - Київ : Веселка, 1992. - 606 с.

Мацюцкий, Степан Петрович. Заветные травы : Науч.-попул. кн. / С.П. Мацюцкий. - Днепропетровськ : Промінь, 1990. - 253 с

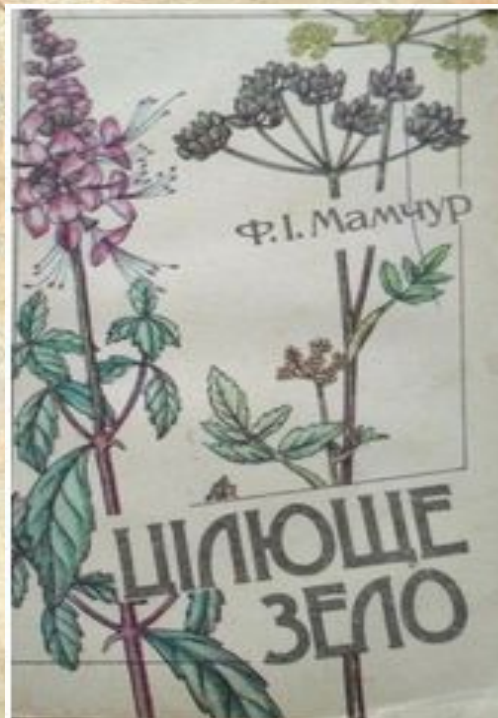

Шульц, Ян. Ліки з Божої аптеки / Я. Шульц, Е. Івергубер. - Київ : Анфас, 1994. – 208 с.

Синяков, Алексей Федорович. О вершках и корешках Травник / А. Ф. Синяков. - М. : Физкультура и спорт, 1992. - 271 с.

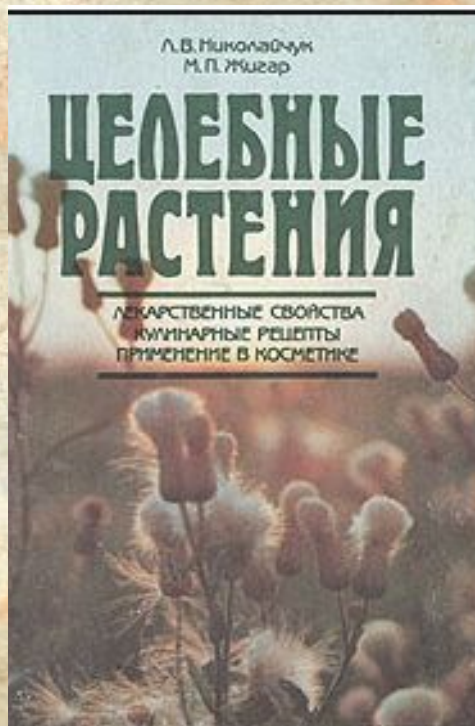
Мамчур, Ф. І. Цілюще зело : Довід. вид. / Ф.І. Мамчур. - Київ : Здоров'я, 1993. - 208 с.

Чекман, И. С. Растительные лекарственные средства : монография / И.С. Чекман, Г.Н. Липкан. - Київ : Колос, 1993. - 384 с.

Синадский, Ю. В.. Целебные травы: монография / Ю.В. Синадский, В.А. Синадская. - М. : Педагогика, 1991. - 174 с.

Николайчук, Лидия Владимировна. Целебные растения : Лекарств. свойства. Кулинар. рецепты. Применение в косметике / Л.В. Николайчук, М.П. Жигар. - 2-е изд., стер. - Харьков : Прапор, 1992. - 239 с.

Решетняк, В. В. Травник : монография / В.В. Решетняк, И.В. Цигура. - Харьков : Прапор, 1993. - 463 с.

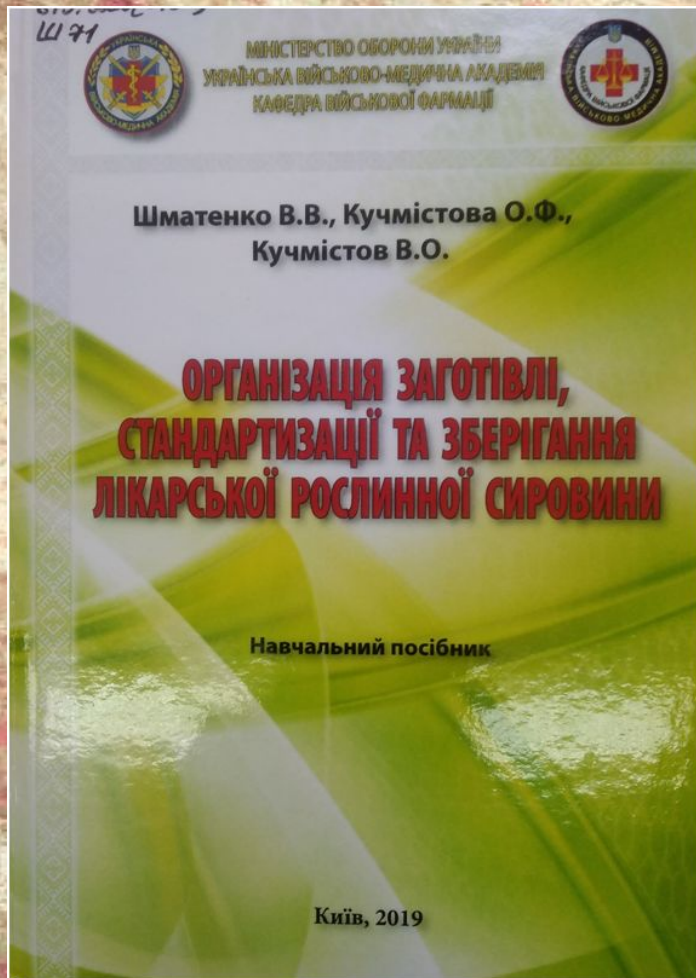
Солодухин, Е. Д. Калина: монография / Е.Д. Солодухин. - М. : Лесн. пром-сть, 1985. - 80 с. - (Библиотека "Древесной породы").

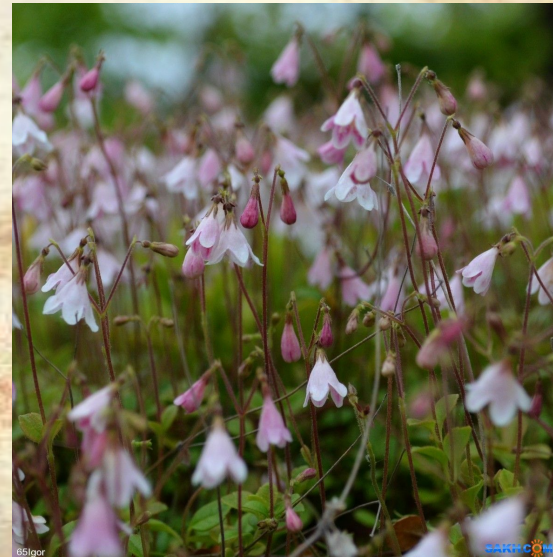
Синяков, А. Ф. Стимуляторы жизни : научно-популярная литература / А.Ф. Синяков. - М. : Мол. гвардия, 1990. - 190 с. - (Если хочешь быть здоров).

Лекарственные растения Юга Украины : Заготовка, воспроизводство, применение / А.К. Бондаренко, В.Г. Чуб, Б.С. Бондаренко, О.А. Овдиенко. - Київ : Ассоциация укр. экспортеров печат. продукции, 1992. - 262 с.

Шматенко, В. В. Організація заготівлі, стандартизації та зберігання лікарської рослинної сировини : навч. посіб. / В. В. Шматенко, О. Ф. Кучмістова, В. О. Кучмістов ; за ред. О. П. Шматенка ; рец.: Н. О. Козіко, Л. Л. Давтян ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад, Кафедра військової фармації. - Київ : Вид-во Людмила, 2019. - 284 с.

ФАРМАКОГНОЗІЯ

Фармакогнозия : базовий учеб. /
В. С. Кисличенко [и др.]. -
Харьков : НФАУ, 2017. - 776 с.

Кобзар, А. Я.
Фармакогнозія в медицині : навч.
посіб. / А.Я. Кобзар. - Київ :
Медицина, 2007. - 544 с.

Самылина И.А. Фармакогнозия :
атлас: учеб. пособие: в 2 т. / И.А.
Самылина, О.Г. Аносова. - М. :
ГЭОТАР-Медиа, 2007

Практикум по фармакогнозії :
Учеб. пособие для студ. вузов / В.
Н. Ковалев [и др.] ; общ. ред. В. Н.
Ковалев ; Национальний
фармацевтичний ун-т. - Харків
: НФАУ ; Харків : Золотые
страницы, 2003. - 510 с.

**Фармакогнозія. Гомеопатія.
Фітотерапія :** навч. посіб. / О. Ф.
Кучмістова [та ін.] ; за ред.: О. П.
Шматенка ; рец.: Р. С. Киритнюк, І.
М. Білай, В. С. Доля ; МОН України,
М-во оборони України, МОЗ
України, Укр. військ. мед. акад. -
Київ : Леся, 2016. - 551 с.

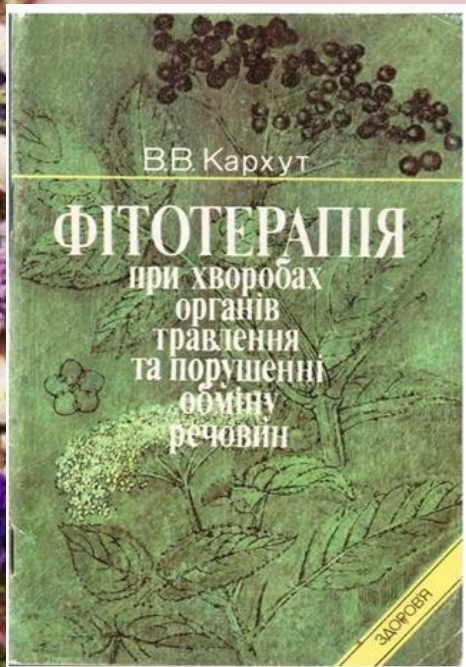

Середи, П. І. Фармакогнозія :
Лікарська рослинна сировина
та фітозасоби : навч. посіб. / П.І.
Середи, Н.П. Максютіна, Л.Л.
Давтян ; за ред. П. І. Середи. -
Вінниця : Нова книга, 2006. - 352
с.

ФІТОТЕРАПІЯ

Кархут, Васильй Владимирович. Фітотерапія при хворобах органів травлення та порушенні обміну речовин : монографія / В.В. Кархут. - Київ : Здоров'я, 1992. - 48 с.

Мамчур, Ф. І. Фітотерапія в урології : монографія / Ф.І. Мамчур. - 3-е вид., переробл. і доп. - Київ : Здоров'я, 1991. - 144 с.

Лагерь, Александр Александрович. Фитотерапия : монографія / А.А. Лагерь; Под ред. Г.В. Крылова. - Красноярск : КГУ, 1988. - 266 с

Данилевский, Николай Федорович. Фитотерапия в стоматологии : монография / Н.Ф. Данилевский, Т.В. Зинченко, Н.А. Кодола. - Київ : Здоров'я, 1984. - 176 с

Осетров, В. Д. Альтернативная фитотерапия : Рецептур. справ. / В.Д. Осетров. - Київ : Наук. думка, 1993. - 224 с.

Французов, Б. Л. Фитотерапия неспецифических воспалительных заболеваний верхних дыхательных путей, трахеи и бронхов : монография / Б.Л. Французов, С.Б. Французова, И.М. Фрегер. - Київ : Здоров'я, 1995. - 120 с.

Лікарські рослини і фітотерапія.
Фітотерапевтична рецептура : навч. посіб. / Л.
В. Бензель [та ін.]. - Київ : ВСВ "Медицина",
2010. - 400 с.

*У навчальному посібнику описано правила
виписування та оформлення рецептів для
виготовлення лікарських форм з лікарської
рослинної сировини. Наведено лікарські
форми з разовими і добовими дозами окремо
для кожної зі 142 лікарських рослин, що їх
застосовують у вітчизняній та зарубіжній
науковій медицині. Систематизовано понад
500 фітотерапевтичних прописів з арсеналу
болгарських, німецьких, польських, чеських і
вітчизняних фітопрепаратів. Навчальний
матеріал скомпоновано у вигляді
рецептурного довідника українською та
латинською мовами, назви рослин подано
англійською, німецькою, французькою,
польською та чеською мовами. Для
студентів вищого фармацевтичного
навчального закладу і фармацевтичних
факультетів вищих медичних навчальних
закладів IV рівня акредитації.*

Лекарственное растительное сырье и фитосредства : учеб. пособие / под ред. П. И. Середы. - Київ : Медицина, 2010. - 272 с.

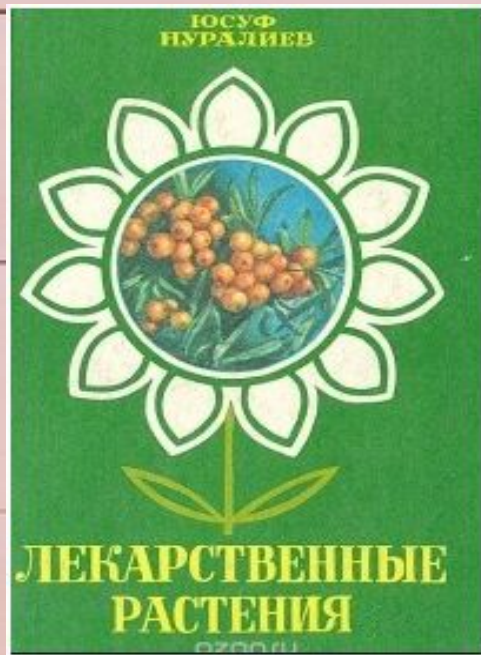
Потопальский, А. И. Препараты чистотела в биологии и медицине : монография / А.И. Потопальский; Отв. ред. Т.П. Волощук ; АН Украины, Ин-т молекуляр. биологии и генетики. - Київ : Наук. думка, 1992. - 236 с

Махлаук, Виталий Петрович. Лекарственные растения в народной медицине : научно-популярная литература / В.П. Махлаук. - Саратов : Приволж. кн. изд-во, 1993. - 544 с.

Лікарські рослини і їх застосування : монографія / М.С. Харченко, А.М. Карамішев, В.І. Сила, Л.І. Володарський. - 2-е вид., випр. і доп. - Київ : Здоров'я, 1981. - 232 с.

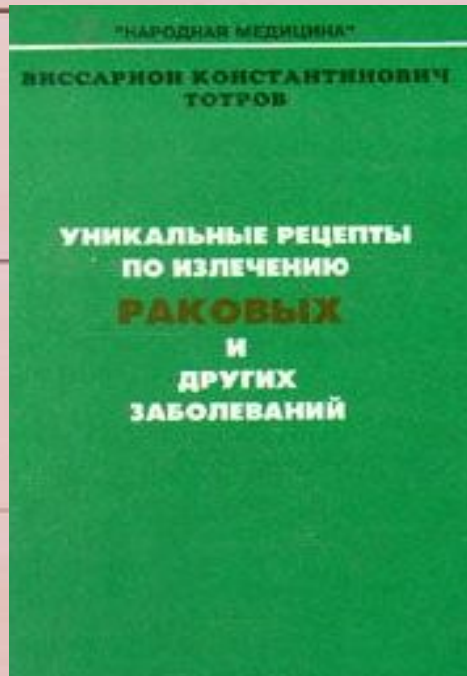
Нуралиев, Юсуф Нуралиевич. Лекарственные растения : Целеб. свойства фруктов и овощей / Ю.Н. Нуралиев. - 2-е изд., испр. - Н. Новгород : ИКПА, 1991. - 288 с

Потопальский, Анатолий Иванович. Барбарис и его препараты в биологии и медицине : монография / А.И. Потопальский, Л.И. Петличная, С.В. Ивасивка. - Київ : Наук. думка, 1989. - 286 с.

Балицкий, Константин Петрович.
Лекарственные растения и рак :
монография / К.П. Балицкий, А.Д.
Воронцова. - Київ : Наук. думка,
1982. - 375 с .

Тотров, В. К. Уникальные
рецепты по излечению раковых
и других заболеваний / В.К.
Тотров. - М. : Тома, 1994. - 416 с.

Барнаулов, О. Д. Женьшень
и другие адаптогены :
лекции по фитотерапии / О.
Д. Барнаулов. - СПб. : ЭЛБИ,
2001. - 140 с.

Солдатченко, С. С. Полная книга по ароматерапии : Профилактика и лечение заболеваний эфирными маслами / С.С. Солдатченко, Г.Ф. Кащенко, В.А. Головкин. - Симферополь : Таврида, 2005. - 480 с.

Николайчук, Л. В. Целебные растительные масла : монография / Л.В. Николайчук, Э.В. Николайчук, О. Н. Головейко. - Ростов н/Д : Феникс, 2007. - 320 с. - (Будь здоров!)

Кащенко, Г. Ф. Эфирные масла и фитопрепараты для мужчин и женщин : монография / Г. Ф. Кащенко, В. А. Головкин, С. С. Солдатченко. - Симферополь : Таврида, 2006. - 272 с.

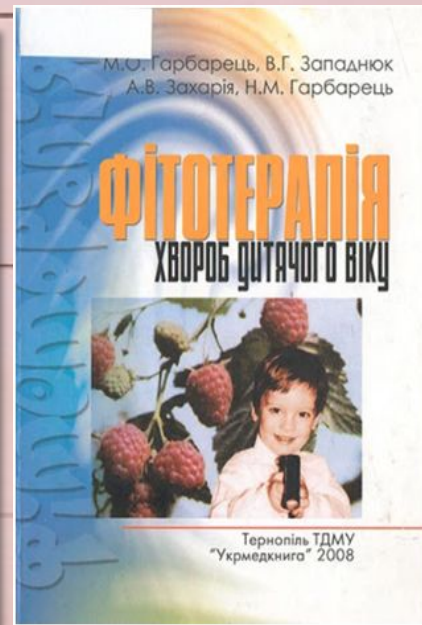
ЛЕКАРСТВЕННЫЕ ТРАВЫ В МЕДИЦИНЕ

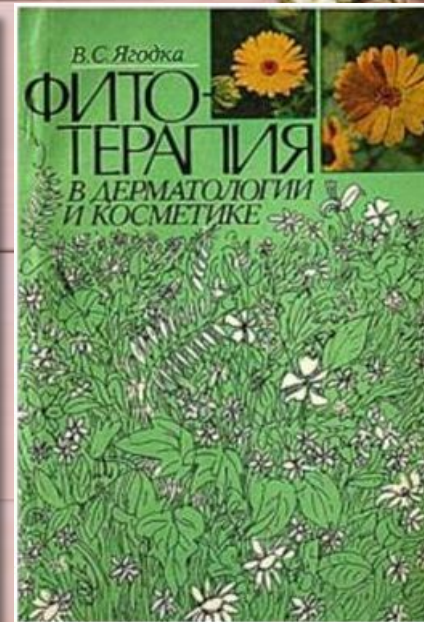
Безкоровайна, О. И.
Лекарственные травы в
медицине : Монография / О.И.
Безкоровайна, И.И.
Терещенкова. - Харьков : Факт,
2002. - 480 с.

Синяков, А. Ф. Живые
лекарства. 180 целебных
растений от всех болезней :
монография / А.Ф. Синяков. -
М. : Эксмо, 2008. - 608 с

Фітотерапія хвороб дитячого
віку : монографія / М.О.
Гарбарець, В.Г. Западнюк, А.
В. Захарія, Н.М. Гарбарець. -
Тернопіль : Укрмедкнига,
2008. - 408 с.

Ягодка, В. С.
Фітотерапія в
дерматології і
косметикі / В.С. Ягодка.
- Київ : Здоров'я, 1987. -
136 с.

ПРАЦІ

ВИКЛАДАЧІВ ЗДМУ

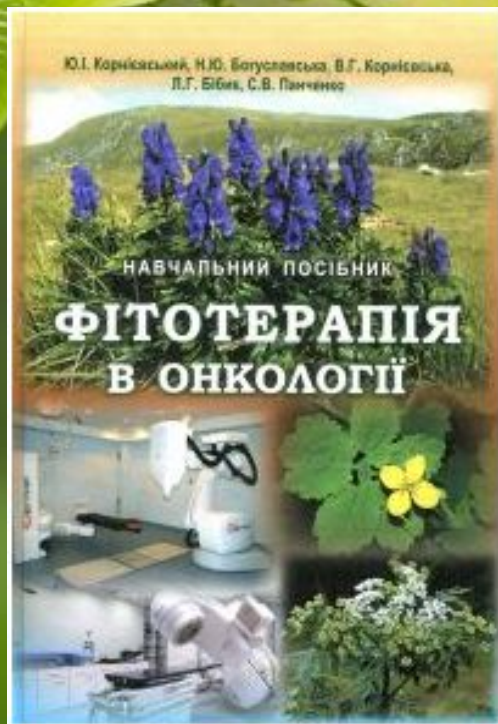

Фітотерапія в кардіології : навч. посіб. /
Ю. І. Корнієвський [та ін.] ; рец.: В. І.
Опришко, В. В. Трохимчук. - Запоріжжя :
ЗДМУ, 2017. - 469 с.

У запропонованому навчальному посібнику «Фітотерапія в кардіології» автори крім традиційного опису лікарських рослин, основних принципів фітотерапії, сконцентрували свою увагу на фітотерапії в кардіології.

Головна мета видання «Фітотерапія в кардіології» - допомога практичним лікарям первинної ланки охорони здоров'я у вивченні лікарських рослин, їх біологічно активних речовин, сировини, препаратів із них, показань та протипоказань при їх застосуванні, в наданні необхідного комплексу лікувальної допомоги хворим, а також у здійсненні профілактичних заходів, спрямованих на покращення стану здоров'я і якості життя громадян України.

Ю.І. Корнієвський, Н.Ю. Богуславська, В.Г. Корнієвська,
Л.Г. Бібік, С.В. Панченко

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ФІТОТЕРАПІЯ В ОНКОЛОГІЇ

Фітотерапія в онкології : навч.
посіб. / Ю. І. Корнієвський [та ін.] ;
рец. А. І. Шевченко [та ін.]. -
Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. - 418 с.

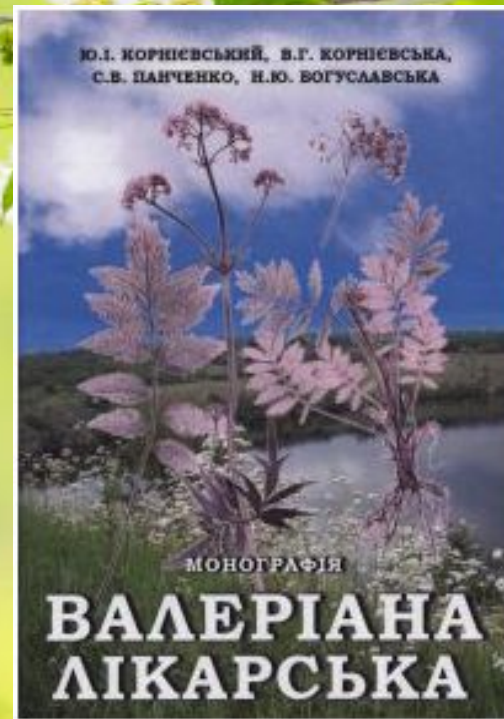

Ю.М. Колесник, Г.В. Бачурін,
А.Г. Сербін, Ю.І. Корнієвський

ФІТОТЕРАПІЯ В УРОЛОГІЇ

Навчальної посібника

Фітотерапія в урології : навч. посіб.
/ Ю. М. Колесник [та ін.]. - Запоріжжя
: ЗДМУ, 2014. - 343 с.

Ю.І. Корнієвський, В.Г. Корнієвська,
С.В. Панченко, Н.Ю. Богуславська

МОНОГРАФІЯ

ВАЛЕРІАНА ЛІКАРСЬКА

Валеріана лікарська : монографія /
Ю. І. Корнієвський [та ін.] ; рец.: В.
О. Лях, В. М. Ковальов, А. Г.
Сербін. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. -
500 с

Зелена аптека : навч. посіб. для студ.
вищ. фармац. навч. закл. / Ю.І.
Корнієвський [та ін.]. - Запоріжжя :
Карат, 2012. - 642 с.

Цілюща Хортиця : монографія /
Ю. І. Корнієвський [та ін.]. -
Запоріжжя : ЗДМУ, 2009. - 552 с.

**Кашенко, Г. Ф. Эфирные масла и
фитопрепараты для мужчин и женщин** :
монография / Г. Ф. Кашенко, В. А.
Головкин, С. С. Солдатченко. -
Симферополь : Таврида, 2006. - 272 с.

ЦЕЛЕБНЫЕ БАЛЬЗАМЫ

Мазулин, А. В. Целебные бальзамы :
монография / А.В. Мазулин, Н.А.
Калошина. - Харків : Прапор, 2001. -
336 с.

Бальзамы - лекарство от всех болезней
: Энциклопедия / Сост. А.В. Мазулин, Н.
А. Калошина. - Львов : БАО, 2002. - 448
с.

Лікарські рослини на аптечній полиці :
навч. посіб. / Ю. І. Корнієвський [та ін.]
; рец.: С. М. Марчишин, Л. О.
Омельянчик. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2020.
- 304 с.

Фітотерапія інсомнії : навч. посіб. / В. І. Кривенко [та ін.] ; рец.: О. Г. Морозова, Т. М. Гонтова ; Запоріж. держ. мед. ун-т, Навч.-наук. мед. центр "Університетська клініка". - 2-ге вид., допов. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. - 255 с.

Современные комплексные фитопрепараты и растительные БАД : справ. пособие для студ. / А. В. Мазулин [и др.] ; рец.: А. Г. Сербин, Л. А. Омелянчик ; МЗ Украины, Запорож. гос. мед. ун-т, Запорож. гос. мед. акад. - Запорожье : ЗГМУ, 2015. - 392 с.

Фитотерапия инсомнии / Н.С. Фурса, С.Н. Соленникова, Ю.И. Корниевский [и др.]. - Запорожье : ЗГМУ, 2006. - 188 с.

Бальзамы - лекарство от всех болезней : Энциклопедия / Сост. А. В. Мазулин, Н.А. Калошина. - Львов : БАО, 2002. - 448 с.

Фітотерапія в практиці сімейного лікаря : навч. посіб. / В. І. Кривенко [та ін.] ; Запоріз. держ. мед. ун-т, Навч.-наук. мед. центр "Університетська клініка". - Запоріжжя : ЗДМУ, 2015. - 756 с.

Корнієвський, Ю. І. Фітотоксикологія : навч.-метод. посіб. / Ю. І. Корнієвський, В. Г. Корнієвська ; МОЗ України, Запоріз. держ. мед. ун-т, Кафедра фармакогнозії, фармакології та ботаніки. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2013. - 178 с.

Валерианотерапія нервно-психических болезней : монографія / Н.С. Фурса, Е.А. Григор'єва, В.Г. Корнієвська и др. ; Запорож. гос. мед. ун-т (Запорожье). - Запорожье : [б. и.], 2000. - 287 с.

Вітаміни в рослинному світі : навч. посіб. / Ю. І. Корнієвський [та ін.] ; рец.: В. В. Трохимчук, Л. О. Омелянчик. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. - 372 с

Кілеєва, О. П. Фітотерапія та лікарські косметичні засоби в дерматології та косметології : монографія / О. П. Кілеєва, О. П. Гудзенко, І. В. Бушуєва ; рец.: А. Г. Сербін, Г. І. Макуріна. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. - 116 с.

В.С. Доля, Є.Г. Книш, В.І. Мозуль

МІКРОСКОПІЧНИЙ ТА МІКРОХІМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ

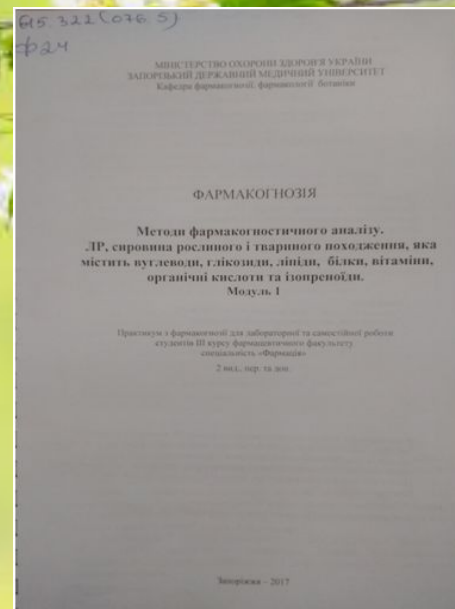
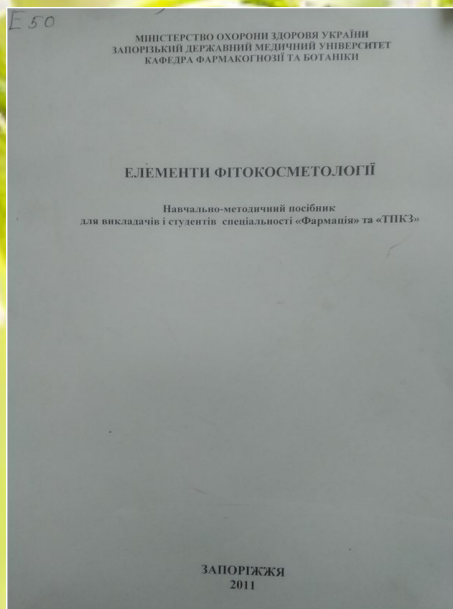
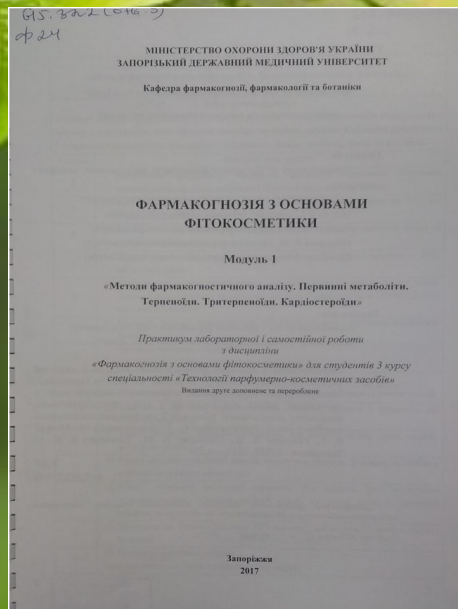
Доля, В. С. Мікроскопічний та мікрохімічний аналіз лікарської рослинної сировини : учебное пособие / В.С. Доля, Є.Г. Книш, В.І. Мозуль ; Запоріж. держ. мед. ун-т (Запоріжжя). - Запоріжжя : [б. в.], 2003. - 296 с.

Доля, В. С. Практикум по фармакогнозії: аналіз лікарського рослинного сировини : учеб.-метод. изд. / В.С. Доля, Е.Г. Книш, В.И. Мозуль ; Запорож. гос. мед. ун-т (Запорожье). - Запорожье : [б. и.], 2004. - 314 с.

Сборник тестов с объяснениями для контроля знаний и подготовки к лицензионному экзамену "Крок-1 Фармация" (ботаника). (Модуль 1, 2, III-IV семестр) : учеб. пособие / сост. Ю. И. Корниевский [и др.] ; рец.: А. М. Ковалева, Л. А. Омелянчик. - Запорожье : ЗГМУ, 2016. - 214 с.

Фармакогнозія з основами фітокосметики. Модуль 1. Методи фармакогностичного аналізу. Первинні метаболіти. Терпеноїди. Тритерпеноїди. Кардіостероїди : практикум / МОЗ України, Запорізь. держ. мед. ун-т, Кафедра фармакогнозії, фармакології та ботаніки ; уклад. С. Д. Тржецинський [та ін.]. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. - 274 с.

Елементи фітокосметології : навч.-метод. посіб. / МОЗ України, Запорізь. держ. мед. ун-т, Кафедра фармакогнозії та ботаніки ; уклад.: Ю. І. Корнієвський, В. Г. Корнієвська. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2011. - 203 с.

Фармакогнозія. Модуль 1. Методи фармакогностичного аналізу. ЛР, сировина рослинного і тваринного походження, яка містить вуглеводи, глікозиди, ліпіди, білки, вітаміни, органічні кислоти та ізопреноїди : практикум з фармакогнозії для лабораторної і самостійно роботи студентів 3 курсу фармац. ф-ту / МОЗ України, Запорізь. держ. мед. ун-т, Кафедра фармакогнозії, фармакології та ботаніки ; уклад. С. Д. Тржецинський [та ін.]. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. - 167 с.

Фенольні сполуки. Алкалоїди. Різні групи біологічно активних речовин. Товарознавчий аналіз ЛРС. Модуль 2. : практикум / уклад. С. М. Тржецинський [та ін.] ; рец.: Є. Г. Книш, О. В. Мазулін. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. - 178 с.

Практикум з фармакогнозії для спеціальності «Фармація» 7.110201 вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації складена у відповідності з освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ) і освітньо-професійною програмою (ОПП) підготовки фахівців, розробленим за принципами Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до Болонської декларації. Вона структурована на модулі, до складу яких входять блоки змістових модулів.

Фармакогнозія є частиною природознавчого учення про лікарські рослини, яке об'єднує класичну фармакогнозію, фітофармацію, фітохімію, фітофармакологію, фітотерапію і ресурсознавство лікарських рослин і є профільною дисципліною для студентів спеціальності фармація.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УКРАИНЫ
ЗАПОРЖСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ

Кафедра фармакогнозии с курсом ботаники

студентка 5 курса
фармацевтического
факультета
Шевченко Инна Николаевна

ДИПЛОМНАЯ РАБОТА

Микроскопическое и фитохимическое изучение
двух видов рода коровяк

Научный руководитель:
доктор фармацевтических
наук, профессор
Доля Виктор Семенович

- Запорожье -
1995

ОГЛАВЛЕНИЕ

Введение 4

Глава I. Обзор литературы

I.1. Видовое разнообразие видов рода коровяк на земном шаре..... 5

I.2. Особенности географического распространения..... 8

I.3. Ботаническая характеристика исследуемых видов рода коровяк..... 14

I.4. Заготовка сырья и особенности хранения..... 19

I.5. Химический состав и биологическая активность изучаемых видов рода коровяк..... 21

I.6. Иридоиды как новый класс химических соединений..... 26

I.7. Применение исследуемых видов рода коровяк в медицине 27

Глава II. Экспериментальная часть.

Материалы и методики исследования 37

Глава III. Анатомия отдельных органов исследуемых видов рода коровяк

3.1. Микроскопические исследования корня, стебля, листа, цветка, семени коровяка густоцветкового..... 45

3.2. Микроскопические исследования корня, стебля, листа, цветка, семени коровяка мучнистого..... 51

Глава IV. Исследования жирного масла

4.1. Физико-химические показатели жирного масла..... 58

4.2. Кислотный состав жирного масла в исследуемых видах рода коровяк..... 59

Глава V. Взаимосвязь с другими дисциплинами..... 60

Глава VI. Обсуждение результатов..... 66

ВЫВОДЫ 68

Список литературы 69

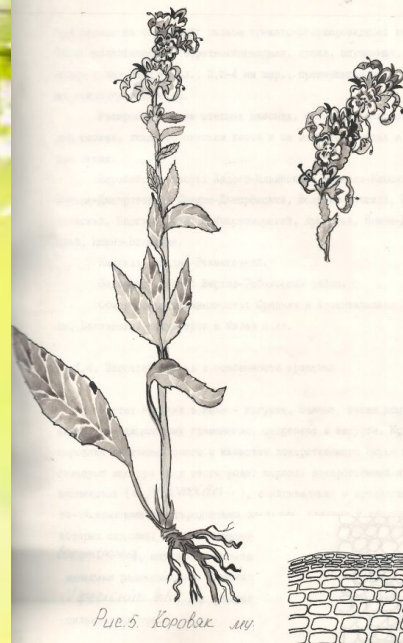
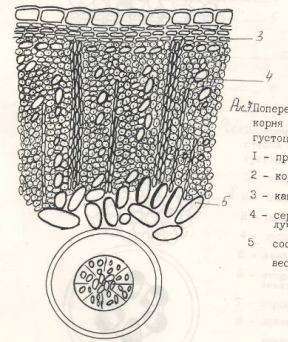
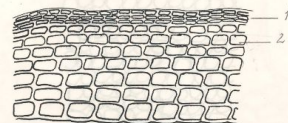

Рис. 5 Коровяк ш

Рис. 6 Коровяк ш

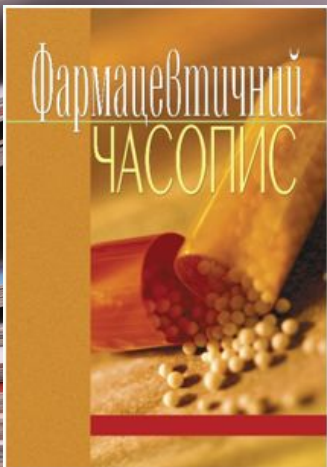

Ас Поперечный срез
корня коровяка
густоцветкового:
1 - пробка;
2 - кора;
3 - камбия;
4 - сердцевинные
лучи;
5 - сосуды дре-
веси

Шевченко, Инна Николаевна.
Микроскопическое и фитохимическое
изучение двух видов рода коровяк [Рукопись]
: Дипл. работа / И.Н. Шевченко. - 1995. - 72 с.

**ФАХОВІ
ЖУРНАЛИ**

[Фармацевтичний часопис](#)
: науково-практичний журнал. - Тернопіль

[Фармацевт-практик](#) : діловий журнал галузі. - Київ

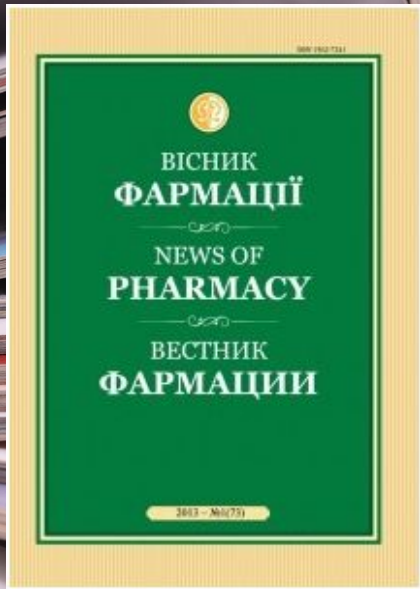
[Український ботанічний журнал](#) : науковий журнал. - Київ

[Фармацевтичний журнал](#) : наук.-практ. журн. - Київ

[Фітотерапія](#) : науково-практичний часопис. - Київ

[Вісник фармації - Харків : НФаУ. - щоквартальний](#)

[Клінічна фармація / Міністерство охорони здоров'я України \(К.\), Державний фармакологічний центр МОЗ України \(К.\), Національний фармацевтичний університет \(Х.\). - Харків : НФаУ.](#)

[Український біофармацевтичний журнал: науковий журнал. - Харків : НТМТ](#)

[Управління, економіка та забезпечення якості в фармації: науковий журнал / Нац. фармац. ун-т. - Харків : Фармітек](#)

Дякуємо за увагу!